

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 280

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2010

Hierbij doe ik u toekomen het verslag van de extra Transportraad van 4 mei 2010. Deze bijeenkomst werd gehouden naar aanleiding van de sluiting van het Europese luchtruim als gevolg van de uitbarsting van de Eyjafjallajökull op IJsland. Een debat heeft plaatsgevonden over de follow-up en gevolgen van de ontstane situatie. Het debat in de Raad was gebaseerd op een recent rapport van de Commissie waarin de gevolgen van de sluiting van het Europese luchtruim in kaart zijn gebracht en waarin een aantal voorstellen voor maatregelen op korte termijn en structurele maatregelen wordt gedaan. Aan het eind van het debat zijn Raadsconclusies aangenomen. Deze conclusies zijn ter informatie bijgevoegd¹.

In zijn introductie memoreerde de Spaanse Voorzitter Blanco aan de videoconferentie van Europese Transportministers van 19 april 2010 die tot een geleidelijke en gecoördineerde heropening van het Europese luchtruim heeft geleid. Direct hierna is door Commissie een interne werkgroep ingesteld die de gevolgen van de sluiting van het luchtruim in kaart heeft gebracht. Dit heeft geresulteerd in een rapport van Commissaris Kallas, in samenwerking met de Commissarissen Almunia en Rehn, met voorstellen voor maatregelen op korte termijn en voorstellen voor structurele maatregelen.

Commissaris Kallas dankte het Voorzitterschap en de lidstaten voor de goede samenwerking van de afgelopen weken en benadrukte dat sluiting van het luchtruim gerechtvaardigd was op grond van de bestaande procedures. Hij lichtte het bovengenoemde rapport nader toe. Maatregelen op korte termijn hebben onder meer betrekking op de uniforme toepassing van passagiersrechten, tijdelijke operationele flexibiliteit, toepassing van slotallocatie (om verlies van slots te voorkomen die luchtvaartmaatschappijen vanwege de luchtruimsluiting niet hebben kunnen gebruiken) en uitstel van betaling voor de levering van luchtverkeersleidingsdiensten (en-route charges). Eventuele staatsteun dient te passen binnen de huidige Europese regels.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Structurele maatregelen hebben onder meer betrekking op de versnelde implementatie van de Single European Sky en het oprichten van een luchtvaartplatform waarin alle Europese stakeholders bijeen worden gebracht. Ook zal de Commissie een expertgroep instellen en de huidige methodologie voor risico-analyse en -beheer evalueren in het bijzonder bij natuurrampen. De Commissie zal tijdens de volgende Transportraad op 24 juni 2010 rapporteren over de voortgang van de aangekondigde acties.

Ik heb in mijn interventie de noodzaak benadrukt van duidelijke Europese procedures waardoor op een meer flexibele en gecoördineerde wijze gehandeld kan worden. Uit eigen ervaring weet ik hoe belangrijk het is om tijdig accurate en nieuw gegenereerde gegevens te delen en daarbij bestaande netwerken goed te gebruiken, zoals Eurocontrol en de nationale luchtverkeersleidingen. In dit kader heb ik het operationale concept voor het vliegen bij verhoogde concentraties as, dat is ontwikkeld binnen het Functional Airspace Block Europe Central (FABEC), onder de aandacht gebracht. Het concept biedt de mogelijkheid het luchtruim op een veilige en verantwoorde wijze stap voor stap te openen. Op basis van real-time informatie over de vulkaan-as in het luchtruim wordt de operatie van de luchtverkeersleiding flexibel aangepast. De nationale toezicht-houder ziet er op toe dat dit veilig gebeurt.

Ook heb ik benadrukt dat de gebeurtenissen van de afgelopen weken opnieuw hebben aangetoond dat wij werk moeten maken van een goedwerkend Europees luchtruim. De Commissie kondigt in haar rapport aan de implementatie van Single European Sky (SES) te willen versnellen. Ik deel de ambitie om in deze complexe materie zo snel mogelijk tot goede resultaten te komen. Het voorstel van de Commissie tot uitstel van betaling voor de levering van luchtverkeersleidingsdiensten (en-route charges) vind ik echter geen goed plan. Dit is slechts het verschuiven van het cash flow probleem waar de luchtvaartmaatschappijen nu mee worstelen naar de luchtverkeersleidingsorganisaties.

Zoals het rapport van de Commissie al aangeeft, heeft de hele luchtvaartsector grote schade geleden door de sluiting van het luchtruim. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de sector bij de overheden aanklopt voor mogelijke compensatie. Ik heb nadrukkelijk aangegeven het met de Commissie eens te zijn dat de Europese staatssteunregels dienen te worden gerespecteerd en ik heb het voorstel van de Commissie verwelkomd om hierover een mededeling op te stellen. Belangrijk is dat de concurrentieverhoudingen niet worden verstoord door ongecoördineerde en disproportionele nationale steunmaatregelen. Overheden beschikken onder de huidige omstandigheden bovendien over weinig financiële ruimte, dus de mogelijkheden zijn beperkt. Het zou goed zijn wanneer de Commissie nader onderzoekt of er compenserende maatregelen op EU-niveau denkbaar zijn (inclusief de mogelijkheid van een eventueel noodfonds) en de voor en tegens van dergelijke maatregelen. Commissaris Kallas heeft toegezegd hierop terug te zullen komen in zijn rapportage aan de volgende Transportraad op 24 juni 2010.

Tenslotte hecht ik, net zoals de Commissie, aan een goede naleving van de passagiersrechten. Ik heb daarbij gepleit voor uniforme toepassing en handhaving van de regels voor passagiersrechten. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de bijzondere omstandigheden van de afgelopen weken. Bij een eventuele herziening van de huidige regels dienen ook de ervaringen van de afgelopen weken te worden mee gewogen. De momenteel lopende review van de Commissie biedt daarvoor een passend kader.

Ook de andere lidstaten konden zich in grote lijnen vinden in de voorgestelde maatregelen van het rapport Kallas. Alleen de voorgestelde maatregel voor uitstel van betaling van luchtverkeersleidingdiensten stuitte op weerstand bij veel lidstaten.

De volgende Transportraad zal plaatsvinden op 24 juni 2010. Dan zal dit onderwerp wederom op de agenda staan.

De minister van Verkeer en Waterstaat,
C. M. P. S. Eurlings